Universitat Autònoma de Barcelona

2021/2022

Didàctica de la Música II

Codi: 106079
Crèdits: 3

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500797 Educació Infantil	OT	4	0
2500798 Educació Primària	OT	4	0

La metodologia docent i l'avaluació proposades a la guia poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries.

Professor/a de contacte

Nom: Ruth Ortin Lozano
Correu electrònic: Ruth.Ortin@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)
Grup íntegre en anglès: No
Grup íntegre en català: Sí
Grup íntegre en espanyol: No

Prerequisits

Les persones que vulguin matricular-se d'aquesta assignatura han d'acreditar un nivell d'estudis musicals corresponents a l'entrada a Grau Professional. En cas de no haver seguit estudis musicals reglats, es farà una prova.

Queden exempts d'aquesta prova aquells estudiants que l'hagin realitzat anteriorment.

Es recomana haver cursat Didàctica de la música I.

Objectius

- Dissenyar i aplicar activitats didàctiques a partir de fonts sonores diverses en les diferents etapes i cicles.

- Aprofundir en la seqüenciació d'una activitat musical.

- Conèixer i saber elaborar dissenys de classe adequats a diverses realitats educatives.

- Reflexionar i aprendre a través de diferents modalitats de pràctica, el "saber fer" de mestre/a.

- Prendre consciència de la importància de la música com a mitjà per a la inclusió.

Competències

Educació Infantil

- Actuar en l'àmbit de coneixement propi valorant l'impacte social, econòmic i mediambiental.
- Conèixer els fonaments musicals, plàstics i d'expressió corporal del currículum d'aquesta etapa així com les teories sobre l'adquisició i desenvolupament dels aprenentatges corresponents.
- Expressar-se adequadament oralment i per escrit i dominar l'ús de diferents tècniques d'expressió.
- Reflexionar sobre les pràctiques d'aula per innovar i millorar la tasca docent.

Educació Primària

- Actuar en l'àmbit de coneixement propi valorant l'impacte social, econòmic i mediambiental.
- Adquirir recursos per a fomentar la participació al llarg de la vida en activitats musicals i plàstiques dins i fora de l'escola.
- Comprendre els principis que contribueixen a la formació cultural, personal i social des de les arts.
- Conèixer el currículum escolar de l'educació artística, en els seus aspectes plàstic, audiovisual i musical.
- Dissenyar, planificar i avaluar processos d'ensenyament i aprenentatge, tant de forma individual com en col·laboració amb altres docents i professionals del centre.
- Incorporar les tecnologies de la informació i la comunicació per aprendre, per comunicar-se i col·laborar en els contextos educatius i formatius.
- Promoure el treball cooperatiu i el treball i esforç individuals.
- Reflexionar entorn les pràctiques d'aula per tal d'innovar i millorar la tasca docent. Adquirir hàbits i destreses per a l'aprenentatge autònom i cooperatiu i promoure'l entre els estudiants.
- Treballar en equips i amb equips (del mateix àmbit o interdisciplinar).

Resultats d'aprenentatge

1. Aplicar la pràctica d'escriptura, composició i reconeixement d'anàlisi a través de les tecnologies de la informació i la comunicació.
2. Aprendre a desenvolupar estratègies diverses en la forma de treballar que compaginen l'elaboració de projectes en grup i projectes individuals.
3. Aprendre a establir relacions entre els diferents llenguatges artístics prenent com a centre la teoria i la praxis de l'activitat musical.
4. Comprender els processos didàctics i les bases metodològiques que fonamenten l'ensenyament - aprenentatge de la música.
5. Estar capacitat per a cantar i fer cantar en grup, escoltant i respectant a la resta.
6. Estar capacitat per a treballar en equip.
7. Estar capacitat per reflexionar i adequar les intervencions didàctiques en diferents contextos i situacions educatives.
8. Haver adquirit coneixements i capacitats i habilitats en la dimensió expressiva i perceptiva de la veu, la cançó, el cant coral i la direcció musical.
9. Identificar les implicacions socials, econòmiques i mediambientals de les activitats academicoprofessionals de l?àmbit de coneixement propi.
10. Proposar projectes i accions viables que potenciïn els beneficis socials, econòmics i mediambientals.
11. Reconèixer el valor de les activitats musicals relacionades amb el cant, la cançó i la direcció musical en la formació de la persona i el papel fonamental que té a les activitats escolars.
12. Saber entendre, analitzar i comparar textos pertanyents a diferents dominis del pensament, la cultura i les arts amb els seus possibles vinculacions amb el fet musical.
13. Saber explicar les principals conseqüències de la incidència de l'ensenyament de les arts en la formació cultural, personal i social de les persones.
14. Ser capaç de dissenyar activitats dels diferents blocs de continguts de la matèria, d'acord amb els principis metodològics bàsics.

Continguts

1. La classe de música.

Disseny i dinàmica de les sessions.

La interrelació entre els continguts i les activitats a cada classe.

Objectius i continguts específics d'etapa i d'àrea.

2. Processos, estratègies, tècniques i recursos per a l'ensenyament i aprenentatge de la música a través de diverses fonts sonores.

3. Reflexions sobre els diversos blocs musicals:

3.1- L'escolta lúdica versus l'escolta reflexiva: repertori, estratègies, recursos i materials didàctics.

3.2- La dansa i el moviment com a facilitadors de l'aprenentatge i la comunicació no verbal.

3.3- Entenent el llenguatge musical gràcies a la cançó.

4. La música com a mitjà d'inclusió i vincle intercultural.

5. Atenció a la diversitat a l'aula de música.

Metodologia

La metodologia docent i l'avaluació proposades poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries.

A les activitats dirigides, la metodologia que es durà a terme al llarg de l'assignatura es basarà en aquests principis:

- Les classes es realitzaran a un nivell eminentment pràctic. i es conduirà el procés reflexiu que permeti la descoberta i la comprensió de les bases i els principis fonamentals de l'educació musical.

- Els procediments bàsics sobre els quals es desenvoluparan les activitats a l'aula seran: l'escolta, l'expressió, la interpretació, la comprensió i la creació musicals. S'alternarà el treball en grup i el treball individual.

- Exposicions per part del professorat dels continguts del programa. Totes les exposicions estaran vinculades a la realitat escolar.

- Realització d'activitats d'anàlisi musical col·lectives i en petit grup

- Petites propostes didàctiques individuals.

Les classes són presencials i requereixen la participació activa de l'alumnat en els debats que es generin, en l'elaboració de reflexions a l'entorn de temàtiques diverses, i en la realització d'activitats pràctiques i de simulacions de situacions d'ensenyament-aprenentatge de la música.

Les intervencions del/de la professor/a consistiran, en gran mesura, en conduir la reflexió de l'alumnat des de l'anàlisi de les qüestions pràctiques a l'establiment de criteris i bases pedagògiques fonamentals en educació musical.

Alguns treballs de grup s'iniciaran o es desenvoluparan durant les sessions de classe, sota la supervisió del/de la professor/a.

El treball autònom partirà del treball fet a classe i de materials de suport per analitzar i consistirà principalment en:

Disseny d'activitats per a l'aprenentatge musical d'elements concrets

Recerca de materials i recursos per elaborar propostes didàctiques.

Les activitats supervisades són tutories individuals i activitats de grup tutoritzades.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge

Tipus: Dirigides		
Presencials amb tot el grup	23	0,92
Tipus: Supervisades		
Activitats tutoritzades	15	0,6
Tipus: Autònomes		
Activitats de treball autònom	37	1,48

Avaluació

L'assistència a classe és obligatòria: l'estudiant ha d'assistir a un mínim d'un 80% de classes, en cas contrari es considerarà no presentat. També es tindran en compte altres aspectes lligats a la responsabilitat i la implicació (puntualitat, grau de formalitat, participació).

Per poder superar l'assignatura s'haurà d'haver aprovat cada un dels apartats.

Dates de lliurament i re-avaluació de les principals tasques i exàmens:

1. Disseny i presentació d'una seqüència d'aprenentatge. Entrega: entre la 3a i la 4a setmana de curs. Re-avaluació: 2 setmanes més tard

2. Elaboració i presentació d'un marc didàctic temporal en grup. Entrega: setmana del 21 de març. Re-avaluació: 2 setmanes més tard de la presentació.

3. Presentació d'una bona pràctica. Exposició: la setmana després de l'intensiu de pràctiques. Re-avaluació: 2 setmanes més tard de la presentació.

4. Prova final d'avaluació conjunta de la menció. Data: una setmana després d'acabar les classes. Re-avaluació: 2 setmanes més tard de l'examen.

Només es podran re-avaluar aquelles tasques que s'hagin suspès i només poden aspirar a quedar aprovades amb un 5 (si no s'especifica el contrari).

En els debats es valorarà el grau de participació i el nivell de reflexió de les aportacions. L'actitud i participació activa durant el procés d'ensenyament i aprenentatge són fonamentals.

Per aprovar aquesta assignatura, cal que l'estudiant mostri, en les activitats que se li proposin, una bona competència comunicativa general, tant oralment com per escrit, i un bon domini de la llengua o les llengües vehiculars que consten a la guia docent.

Pels aspectes genèrics, l'avaluació es regirà d'acord amb els documents que consten a:

https://www.uab.cat/web/estudiar/guia-del-pdi-1345732500524.html

D'acord a la normativa UAB, el plagi o còpia d'algun treball es penalitzarà amb un 0 com a nota d'aquest treball perdent la possibilitat de recuperar-lo, tant si és un treball individual com en grup (en aquest cas, tots els membres del grup tindran un 0). Si durant la realització d'un treball individual a classe, el professor considera que un alumne està intentant copiar o se li descobreix algun tipus de document o dispositiu no autoritzat pel professorat, es qualificarà el mateix amb un 0, sense opció de recuperació.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge

Participació i implicació en activitats d'aula	20	0	0	3, 4, 5, 7, 9, 10, 13
Preparació i presentació pràctica de dissenys de classe	20	0	0	1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 14
Prova d'avaluació conjunta de la menció	30	0	0	1, 3, 5, 7, 8, 9, 14
Treballs en grup	30	0	0	1, 3, 4, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 14

Bibliografia

Bibliografia

GENÈRICA

Alcázar, A. (ed.) (2008). *La Competencia artística : creatividad y apreciación crítica.* Madrid : Secretaría General Técnica, Subdirección General de Información y Publicaciones.

Aróstegui, J.L. (ed.) (2014). *La música en Educación Primaria. Manual de formación del profesorado.* Madrid: Dairea.

AA.VV. (2004). La musica en la escuela: la audición. Barcelona. Ed. Graó

Blacking, J. (1994). *Fins a quin punt l'home* és music?. Vic: Eumo. (Versió original en anglès, 1976).

Bordons, G.; Casals, A. (2012). Poesia, música i escola: un triangle sonor. *Temps d'Educació, 42,* 11-30.

Calderón, D. (ed.) (2014). *Expressió Musical a Primària*. Barcelona: Publicacions de la UB.

Carrillo, C.; Vilar, M. (2014). El perfil profesional del profesorado de música: una propuesta de las competencias deseables en Ed. Primaria y Ed. Secundaria. *Revista Electrónica de LEEME, 33*, 1-26. Disponible a: http://musica.rediris.es/leeme/revista/carrillo&vilar14.pdf

Fubini, E. (2004). *Música y lenguaje en la estética contemporánea*. Madrid: Alianza.

Giráldez, A. (coord.) (2014). *Didáctica de la música en primaria.* Madrid: Síntesis.

Gluschankof, C.; Pérez-Moreno, J. (eds.) (2017). *La música en la educación infantil: investigación y práctica.* Madrid: Dairea.

González-Martín, C. (2014). Metodologia d'ensenyament-aprenentatge de les cançons i repertori. A Calderón, D. (Ed.) *Expressió Musical a Primària*. Barcelona: Publicacions de la UB.

Hargreaves, D.J.; North, A.C. (Eds) (1997). *The social psychology of music*. New York: Oxford University Press.

Hemsy de Gainza, V. (1995). Didáctica de la música contemporánea en el aula. *Música y Educación, 24*, 17-24.

Hemsy de Gainza, V. (1997). La transformacion de la Educacion Musical a las puertas del Siglo XXI. Buenos Aires: Guadalupe.

Hennessy, S. (1995). *Music 7-11. Developing primary teaching skills.* Londres: Routledge.

Lluveras, N.; Valls, A.; Vilar, M. (1994). *La cançó a l'etapa primària*. Bellaterra: ICE de la Universitat Autònoma de Barcelona.

McDonald, R.; Hargreaves, D.J. i Miell, D. (2002). *Musical Identities.* Oxford: Oxford University Press.

Maideu, J. (1997). *Música, societat i educació*. Berga: Amalgama.

Malagarriga, T.; Valls, A. (2003). *La audición musical en la Educación Infantil: propuestas didácticas.* Barcelona: CEAC.

Malagarriga, T.; Martínez, M. (2010).*Tot ho podem expressar amb música*. Barcelona: Dinsic.

Martí, J. (2000). *Más allá del arte: la música como generadora de realidades sociales*. Sant Cugat del Vallès: Deriva.

Miranda, J., Oriols, J., Valls, A., Feliu, T., Malagarriga, T., Godall, P. (2009).Música 1-6. Projecte Duna. Barcelona:Teide

Ocaña, A. (2001). *Recursos didáctico-musicales para trabajar en Primaria*. Granada: Grupo Editorial Universitario.

Martí, J.M. (2016). *Aprendizaje musical para niños. Metodologías y sistemas pedagógicos de la didáctica musical*. Barcelona: Redbook Ediciones.

McPherson, G.E.; Welch, G.F. (2012). *The Oxford Handbook of Music Education* (2 vols.). Oxford: Oxford University Press.

Miralpeix, A. (2012). iMúsica: educación musical con el iPad y el iPhone. *Eufonía, 56,* 27-35.

Pascual, P. (2002). *Didáctica de la música*. Madrid: Prentice Hall.

Pujol, M.A.; Serra, J. (1998). *La dansa catalana en l'ensenyament primari*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Dept. de Cultura.

Sanmartí, N. (2010). Avaluar per aprendre. L'avaluació per millorar els aprenentatges de l'alumnat en el marc del curriculum per competències. Generalitat de Catalunya. Departament d'Educació.

http://phobos.xtec.cat/edubib/intranet/file.php?file=docs/primaria/orientacions/avaluar_per_aprendre.

Sharma, E. (2006). Musicas del mundo. Madrid: Akal / Entorno Musical.

Tafuri, J. (2006). *¿Se nace musical? Como promover las aptitudes musicales de los niños.* Barcelona: Graó.

Torns, X.; Malagarriga, T.; Gómez, I. (2009). Dos enfoques en enseñanza del lenguaje musical. *Música y Educación, 77,* 50-63.

Valls. A.; Calmell, C. (2010). *La música contemporània catalana a l'escola*. Barcelona: DINSIC.

Valls, A.; Vilar,M. (2004). *La evaluación del area de musica*. A: Educación Primaria. Orientaciones y recursos (6-12años). Barcelona: Ed. Praxis

Vilar, M. (2004). Acerca de la educación musical. *Revista Electrónica de LEEME, 13*. Disponible a: http://musica.rediris.es/leeme/revista/vilarm.pdf

METODOLOGIES

Bachmann, M. L. (1984). *La rythmique Jaques-Dalcroze*. Neuchâtel: La Baconnière. (Ed. en castellà: La Rítmica Jaques-Dalcroze una educación por la música y para la música. Madrid: Pirámide, 1998).

Barniol, E. (1998). Pensamiento pedagógico y acción educativa de Zoltán Kodály. *Música y Educación, 35* (11,3), pp.85-102.

Casals, J. (1993). El método Ireneu Segarra. *Música y Educación, 16*, 51-74.

Chapuis, J.; Westphal, B. (1980). *Sur les pas d'Edgar Willems.* Fribourg: Pro Musica.

Díaz, M.; Giráldez, A. (2007). *Aportaciones teóricas y metodológicas a la educación musical. Una selección de autores relevantes.* Barcelona: Graó.

Hegyi, E. (1999). Método Kodály de Solfeo I y II. Madrid: Pirámide.Orff, C.; Keetman, G. (1950-1954). *Musik für Kinder*.5vols.

Mainz: Schott.Paynter, J. (1999). *Sonido y estructura*. Madrid: Akal.

Sanuy, M., González Sarmiento, L. (1969). *Orff-Schulwerk-Música para niños. Introducción*.. Madrid: Unión musical española.

Schafer, R.M. (1994). *Hacia una educación sonora*. Buenos Aires: Pedagogías Musicales Abiertas.

Steen, A. (1992). *Exploring Orff. A teacher's guide*. Mainz: Schott.Suzuki, S.(2007). *Vivre c'est aimer*. Marsella: Corroy.

Szönyi, E. (1976). *La educación musical en Hungría a través del método Kodály*. Budapest: Corvina. (Ed. en anglès, actualitzada: *Kodály's principles in practice: an approach to music education through the Kodály method*. (5a ed. rev.) Budapest: Corvina. 1990).

Tomatis, A. (1987). *L'oreille et la voix*. Paris: Robert Laffont.

Vanderspar, E. (1990). *Manual Jaques-Dalcroze. Principis i recomanacions per a l'ensenyament de la rítmica*. Barcelona: P. Llongueres.

Ward, J. (1953). *Musique*(diversos volums). Tournai: Desclée et Cie.

Willems, E. (1975). *La valeur humaine de l'éducation musicale.* Bienne: Pro Musica. (Trad. al castellà: *El valor humano de la educación musical.* Barcelona: Paidós, 1981).

Willems, E. (2001). *El oído musical.* Madrid: Paidós.

CANÇONERS

Alcázar, AJ (1999). *88 temas para voz e instrumental Orff.* Madrid: Mundimúsica.

Amoaku, W. K. (1971). African Songs and Rhythms for Children: a selection from Ghana. Mainz: Schott.

Apel·les Mestres (2004). *Les 29 cançons infantil d'Apel·les Mestres (veu i piano).* Barcelona: Boileau.

Bonal, M. D. (2004-2008). Arietta. Volums 1-5. Barcelona: DINSIC.Bonal, E;

Casas, M.; Casas, N. (2005). *Diversita't. Cançons, danses,...activitats i recursos per a la convivència en la diversitat.* Barcelona: Fundació Jaume Bofill / Generalitat de Catalunya. Disponible a: http://www.entrecultures.org/04_calidos/diversitat.htm

http://www.entrecultures.org/04_calidos/diversitat.htm

Bonal, M.D.; Martorell, M. (1967-1999, amb múltiples reedicions). ESQUITX (de l'1 al 5). Barcelona: mf.

Busqué, M; Badia, M. (2002). *Tunc Que Tan Teta.* Tarragona: Arola Edicions.

Casellas, M., Manent, R., Roma, R. i Vilar, R. (2001). *Cançoner de butxaca. sempre hi ha una cançó*. Tarragona: El Mèdol / Centre de la Cultura Popular i Tradicional Catalana.

Costa, J. (2002). *111 cànons de tot arreu*. Barcelona: Clivis.Costal, A. (coord). *Cançons que cal saber.* Barcelona: Raval Edicions, Pòrtic.

Crivillé, J. (1981) *Música Tradicional Catalana (I) - Infants*. Barcelona: Clivis.

Departament d'Ensenyament (2001). *Cançons populars i tradicionals a l'escola*. Disponible a: http://www20.gencat.cat/docs/Educacio/Documents/ARXIUS/doc_20517154_1.pdf

Hunt, Peter (ed.) (2017). *Junior Voiceworks at Christmas: 40 Seasonal Songs*. Oxford: Oxford University Press.

Maideu, J. (1991). *Assaig. Cançons i exercicis (2a ed.).* Vic: EUMO.

Maideu, J. (1992). *Llibre de cançons - Crestomatia de cançons tradicionals catalanes*. Vic: EUMO.

Orts, M. (ed). *PRODIEMUS (Propostes, Reflexions, Orientacions i Didàctica Interdisciplinària per a Educar a través de la Música)*. http://www.prodiemus.com/canconer/

Puig ,A., Padilla, R. (2013). *El cançoner de tothom*. Barcelona: Bonalletra Alcompàs.

Rosell, A. (2007). *Cançoner 1 / 2.* Llanars: Amadeu i Cia.

SCIC (1973-2017). *Cançoners del Secretariat de Corals Infantil de Catalunya*. Volums 1-9. Barcelona: SCIC.

Stannard. K. (2003). *Junior Voiceworks 1: 33 songs for children*. Oxford University Press.

Stannard. K. (2007). *Junior Voiceworks 1: 33 more songs for children*. Oxford University Press.

Taltabull, C. [2006(1958)]. *Dotze cançons populars de Nadal.* Berga: Amalgama Edicions.

REVISTES ESPECIALITZADES

Eufonia. Barcelona: Ed. Grao.

Musica y educación. Madrid: Musicalis.

LEEME. Revista de la Lista Electronica Europea de Musica en la Educacion. Univ. de La Rioja. http://www.unirioja.es/dptos/dea/leeme/sumariogen.html

RECURSOS ON-LINE

Xtec. http://www.xtec.cat/web/curriculum/primaria

Xtec. Escola Oberta. Musica http://www.xtec.es/recursos/musica/index.htm

Biblioteca Virtual de Educacion Musical (Bivem) http://80.34.38.142:8080/bivem/ Mestres i musica.

La web dels mestres de musica http://www.mestresimusica.net/ Associacio d'Ensenyants de Musica de Catalunya (Aemcat) http://www.aemcat.org/

https://sites.google.com/a/blanquerna.url.edu/calaix-de-music/

http://www.lapaginamusical.com/

http://www.prodiemus.com/

Programari

No és necessari cap programari específic, tot i que serà útil disposar d'algun editor de partitures (ex: Sibelius, Finale, ...) i algun editor d'àudio (ex:audacity, garage band, wave pad, logic pro, cubase...).